

REPUBLIKA SLOVENIJA

KABINET PREDSEDNIKA VLADE

Magnetogram ni lektoriran!

MAGNETOGRAM

GOVORA PREDSEDNIKA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE JANEZA JANŠE NA SLAVNOSTNI AKADEMIJI OB 80. OBLETNICI USTANOVITVE DRUŠTVA »TIGR«

Sežana, 7. september 2007

Spoštovani gospod Bevk, predsednik društva TIGR,
spoštovani gospe in gospodje,
spoštovani slovenski, primorski rodoljubi,
spoštovani državljanke in državljani,

Sam pripadam tisti generaciji, ki je o TIGR-u pravzaprav izvedela nekaj več potem, ko smo že končali dobo odraščanja. Tudi zaradi tega sem danes odšel na Nanos in pred kakšnima dvema urama sem stal na kraju, kjer so pred 80-imi leti stali pogumni primorski fantje, ki so z Nanosa gledali naokrog po lepi Sloveniji, po lepi Primorski, ki je bila takrat odtujena, okupirana - in sklenili, da tega ne dajo tujcu.

Šele, ko si na vrhu Nanosa, lahko bolj razumeš ta rodoljubna čustva, ki so takrat preplavljala najbrž velikansko večino Primorcev, ki so trpeli pod fašizmom. Še posebej tiste, ki so se borili za Primorsko v komaj končani prvi svetovni moriji in seveda tiste, ki so najbolj neposredno čutili fašistični škorenj na sebi.

Na nek način bi bilo samoumevno, da je ta zgodovina Primorske in Slovenije del našega skupnega ali pa javnega dobrega - neke naše skupne zavesti, nekega našega skupnega zgodovinskega spomina. Žal, temu tudi leta 2007, ko smo že dobro vstopili v 21. stoletje, ni tako.

Ko je bilo objavljeno, da bo ta proslava in – verjetno je nekje pisalo – da bom pokrovitelj, sem dobil pismo gospe Tatjane, ki mi je napisala naslednje: »Pošiljam vam prispevek in komentarje v zvezi z zapostavljanjem društva TIGR in Črnih bratov. Sem hči črnega brata in sem prizadeta, da se obdobje pred letom 1941 zanemarja in se velikokrat sploh ne omenja. Črni bratje in TIGR-ovci so se borili proti fašizmu veliko prej, preden se je začela NOB. Moj oče je bil že leta 1930 zaprt kot črni brat v fašističnih zaporih. Upam, da boste tem borcem za slovenstvo na slavnostni akademiji ob 80. obletnici organizacije TIGR jutri v Sežani posvetili pozornost in poudarili pomen, ki si ga ti domoljubi zaslužijo.«

Seveda bomo. In to ne po moji zaslugi, ampak po zaslugi društva TIGR, ki ste ga ustanovili zato, da se negujejo rodoljubne tradicije Primorcev iz obdobja, ki bi moralo biti bolj v ospredju, pa temu žal še vedno ni tako. Na nek način bi moralo biti to samoumevno in to, kar v veliki meri delamo danes, bi moralo biti narejeno tudi že v preteklosti.

Osemdeseto obletnico TIGR-a obeležujemo v času, ko se že začenjajo proslave in slovesnosti ob 60. obletnici ponovne združitve Primorske z matično domovino. Mislim, da to ni slučajno – ne mislim, da niso slučajne proslave – ampak, da se je ob tem treba zavedati, da brez te 80. obletnice skoraj gotovo tudi 60. obletnice ne bi bilo. Če ne bi bilo tega prvega protifašizma v Evropi, ki je gradil temelje kasnejšega – vsaj na Primorskem - splošnega odpora proti okupatorju in ko se je že začela druga svetovna vojna in okupacija tudi preostalega dela Slovenije, potem bi verjetno danes gledali nazaj in brali drugačno zgodovino - manj prijazno do Slovenije in tega, kar se je zgodilo leta 1947, skoraj zagotovo ne bi bilo ali pa ne bi bilo v takšni meri.

Vendar kot je rekel že prej pred mano predsednik društva gospod Bevk ima TIGR v svojo zgodovino zapisani dve prvenstvi. To ni smo prva aktivna protifašistična organizacija v Evropi. Je tudi prva organizacija, ki je začela oborožen boj proti italijanskemu okupatorju tudi na drugem delu slovenskega ozemlja, ki je pred okupacijo spadalo v Kraljevino Jugoslavijo. 13. maja 1941 je bil prvi spopad med TIGR-ovci in italijanskimi okupatorji na Mali gori nad Ribnico. Ta kraj je tisti, ki zagotovo zasluži to prvenstvo in TIGR je tisti, ki zasluži, da ima to prvenstvo. To prvenstvo v ničemer ne zmanjšuje dejstva, da je partizanstvo nosilo glavno težo odpora proti okupatorju. Še posebej zato, ker se je velikanska večina TIGR-ovcev pozneje vključila v ta boj. Tukaj je treba tudi obžalovati, da se ni več vrednot TIGR-ovstva prelilo tudi v partizansko gibanje. Bilo bi bistveno bolje, če bi v partizanskem gibanju več vrednot TIGR-a in manj sovjetskih vzorcev, ki so bili preneseni iz nekega tujega okolja in zaradi katerih danes žal še vedno odkrivamo po Sloveniji nova grobišča.

TIGR je bil čisto domoljubje. TIGR-u ni šlo ne za ideologijo, ne za oblast. Šlo mu je za Slovenijo, za svobodo - in borili so se proti zatiranju. Kot takšno so dejanja TIGR-a tisti čisti temelj, na katerem je tudi leta '91 vstal enoten odpor proti tistim, ki so želeli preprečiti slovensko osamosvojitve. Če bi kje v slovenski zgodovini iskali najčistejši vzor tiste enotnosti in tistega domoljubja, ki je prevevalo Slovenijo v junijskih dneh leta '91, potem bi ta vzor zagotovo najprej lahko našli v dejanjih TIGR-a.

Ne samo zaradi tega manjka, ki je nastal v generacijah, ki jim tudi sam pripadam - ko smo v bistvu pravo resnico o TIGR-u izvedeli šele po letu '91 - tudi zaradi tega, ker je rodoljublje, patriotizem nekaj, kar potrebujemo v današnjem času, vsi, ki negujete te rodoljubne tradicije TIGR-a, primorskega odpora proti fašizmu, zagotovo delate nekaj, kar v tem trenutku Slovenija potrebuje - kar pravzaprav tudi v tej sodobni Evropi vsi potrebujemo. Ta naša generacija, sedaj živeča generacija, je šla v zadnjem času čez zelo velike spremembe. Dvajset let nazaj ne bi nihče napovedal tega, kar je danes Evropa in kjer je Slovenija danes v tej Evropi. Vendar pa je nekaj starih resnic še vedno v veljavi. Tudi v tej novi Evropi, kjer od 1. januarja ne bo več schengenskih meja - pravzaprav ne bo več nobenih vidnih meja na sedanjih državnih mejah na zahodu - je rodoljublje, domoljubje in negovanje rodoljubnih tradicij enako pomembno kot prej, morda v nekaterih ozirih še bolj. Kajti tisti narod, ki ne spoštuje sam sebe ni cenjen od drugih in tisti, ki ne spoštuje lastnega jezika in lastnih tradicij, lastnih dogodkov, ki so ustvarili vrednostno stališče vsakega naroda - v tem primeru slovenskega - tisti ne bo cenjen od drugih.

Torej, še enkrat najlepša hvala za to čast, da mi je bilo ponujeno častno pokroviteljstvo ob praznovanju 80. obletnice ustanovitve TIGR-a. Vsem, ki delujete v tem društvu, še posebej mladim, pa iskrena zahvala - delate nekaj, kar Slovenija potrebuje in nekaj na kar je Slovenija ponosna.

Hvala lepa.